No. 867 Zaterdag 11 Augustus 1900. 17de Jaargang.

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 10 Augustus.

CHRISTENDOM EN BESCHAVING.

II.

Hoe weinig de hun door de fransche Regeering aangeboden beschaving gewaardeerd wordt in de kringen, ten wier dienste vooral zij gesteld heet, moge blijken uit het volgend citaat.

„De Arabier — zoo getuigt onze zegsman — beschouwt de door de Europeanen aangebrachte verbeteringen als van geen belang. Zijn zin voor de vrijheid blijft bewaard en wordt geprikkeld door de geringheid der eischen, die hij aan het materieële leven stelt. Zonder naijver, ja, dikwijls slechts met verachting neemt hij bij de westerlingen, die beschaafd heeten, dat eindeloos haasten en jagen waar naar allerlei hem onbegrijpelijke behoeften en genietingen. Zijn eigen levenswijze, met de eigenaardigheden van het klimaat zoozeer in overeenstemming, en daarenboven van ouder tot ouder onder zijn voorgeslacht in zwang, trekt hem vrij wat meer aan dan datgene wat men hem ervoor in de plaats zou willen geven. Indien dan ook de vrees voor de overmacht hunner veroveraars hen niet weerhield, of liever, indien zij maar een oogenblik aan de mogelijkheid van welslagen konden denken, dan lijdt het geen twijfel, of Kabylen en Arabieren zouden de door Frankrijk tot stand gebrachte instellingen van allerlei aard met genoegen omverwerpen en allen gelijkelijk slechts bezield blijken door het eenige denkbeeld: de veroveraars met hun beschaving het land uit te jagen of hen te verdelgen."

Heeft de „verdraagzaamheid" jegens en de begunstiging van den Islam er dan niet toe geleid, dat de Algerijnen en Tunesiërs zich verzoenden met een regeeringsbeleid zoo uitermate, zou men meenen, geschikt om de harten te winnen? Het lijkt er niet naar! Juist het tegendeel is waar; de Islam blijft de grootste hinderpaal voor de onderlinge verstandhouding tusschen inboorlingen en Europeanen; met de versterking van den Islam heeft men tegelijk nieuwe kracht gegeven aan den haat tegen Christenen en vreemdelingen. Reeds zijn geringschatting van de westersche beschaving vindt bij den Arabier niet zoozeer haar verklaring in zijn aangeboren onverschilligheid, als wel in zijn *religieuze* opvatting.

Hij hecht ongelooflijk veel aan oude zoogenaamde profetieën, die hem van de vreemde overheersching spreken als van geen blijvenden aard, die hem de zegepraal van den Islam in het verschiet stellen. De tegenwoordige staat van zaken geldt hem slechts als een tijdperk van overgang, dat hij hoe eer zoo beter zou willen zien eindigen. En juist die opvatting maakt alle eerlijk en volledig toetreden tot de nieuwe toestanden een onmogelijkheid.

Inzonderheid wat *de school* aangaat wordt ons dit door onzen zegsman meer uitvoerig betoogd. Dat de school het *groote middel* ter beschaving heeten moet, zal wel door geen enkelen aanhanger der moderne begrippen worden geloochend. De fransche beschavers dan ook beijverden zich het onderwijs aan het beschavingwerk dienstbaar te maken. Op hunne manier natuurlijk en zóó, dat nergens in de van regeeringswege opengestelde inrichtingen ook maar van den christelijken godsdienst gekikt mocht worden. Voor de volksschool een nog ietwat gecastigeerde editie van de „neutrale" scholen, voor de hoogere, meer wetenschappelijke, colleges een regeling, die eenigermate met die van hollandsche gemeentelijke- of rijks-instellingen voor Middelbaar Onderwijs overeenkomt.

En nu de uitkomst?

Wat op die scholen de leerlingen, die haar bezoeken, aan westersche begrippen zich schijnen eigen te maken, wordt bij hun terugkeer in den kring hunner verwanten „met verrassende snelheid" afgelegd. Wederom is de reden daarvan op *religieus* gebied te vinden. „Immer komt er een tijd, waarin de godsdienstige scrupulen van den Arabier weer in hem ontwaken. Hetzij om in de schatting van zijn stamgenooten het nadeel te herstellen, dat het samenleven met Christenen hem heeft berokkend, hetzij uit eerlijke aandrift van geloofsijver om, daardoor de vergeving des hemels te verwerven,—niet zelden worden de naar Europeesche manier opgevoede Arabieren de meest besliste Christenhaters. Dikwijls komt het voor, dat Arabieren, die in den dienst van Franschen vergrijsd zijn, eensklaps tot delging hunner schuld een pelgrimstocht naar Mekka ondernemen en, na hun terugkeer allen omgang met hun vroegere meesters zorgvuldig vermijden."

Vooral de vrouwen doen al wat in haar vermogen is om den invloed van het onderwijs te weren. Heeft nu en dan een vader „óf uit eerzucht, óf om aan het verlangen van zijn superieuren te voldoen, het besluit genomen zijn zoon *à la franca* te doen opvoeden, dan maakt zich gewoonlijk de moeder bezorgd, en in haar moederliefde vindt zij licht ijk de middelen, om gedurende den vacantietijd bij het kind zoo ongeveer alles ongedaan te maken wat mocht zijn aangewend om in den schooltijd den westerschen begrippen in zijn gemoed ingang te bezorgen." Is eenmaal de schooltijd geheel voorbij en komt de jeugdige kweekeling voorgoed weder in den kring zijner verwanten terug, dan zijn, naar het getuigenis van onzen zegsman, „maar al te spoedig bij hem ook de laatste sporen van westersche opvoeding" uitgewischt. Toegegeven moet worden, dat niet *alle* vrouwen meer zoo vol ijver zijn voor de leer van den Profeet. Maar van welken aard zijn de denkbeelden, die zij van de Europeesche beschaving hebben overgenomen? Laat ons hooren naar hetgeen de schrijver in den *Globus* zegt: „In de kringen der meer voornamen zijn er meerderen, die zich tegen de oude zeden en gebruiken gekant hebben, maar slechts...... om zonder eenig oordeel des onderscheids de haar uit fransche romans bekend geworden zienswijzen en meer dan moderne beginselen [!] uit de wereld der parijsche demi-mondaines te huldigen". Waarschijnlijk heeft men alzoo — natuurlijk in naam der beschaving — er zorg voor gedragen, de pornografie uit het moederland in het Arabisch toegankelijk te maken.

Wij mogen niet vergeten, dat onze zegsman, gelijk wij reeds te kennen gaven, feitelijk de grondslagen goedkeurt, waarop de Franschen in Noord-Afrika te werk gingen. Desondanks evenwel vat hij zijn oordeel samen als volgt: Vóór alles is het de Islam, die elke innige verbintenis tusschen de oorspronkelijke bevolking en de Europeesche kolonisten in den weg staat en een werkelijke assimilatie en moreele verovering van het land ondoenlijk maakt. De door den godsdienst veroorzaakte slagboom is niet uit den weg te ruimen, en thans, nog even sterk als ooit, wordt elke toenadering erdoor verhinderd. De Arabiër zegt: „Indien men in eenzelfden ketel een Christen en een Muzelman liet koken, dan zou het uit beiden verkregen vleeschnat zich nog niet met elkaar kunnen vermengen!" En terwijl alzoo de uitkomsten der regeeringsscholen ten eenemale worden verijdeld, staat men voor het feit, dat een menigte van scholen verrijzen in den geest van den zoogenaamden hervormer Es-Senussi, in 1859 gestorven, wiens leuze was: „Ik moet den dag voorbereiden, waarop Christenen en Turken met één slag worden verpletterd"; die den

Feuilleton.

EEN VUURPROEF.

Episode uit den Fransch-Duitschen oorlog.

(*Slot.*)

Hij onderzocht zorgvuldig zijne wonden en bevond dat, hoewel zij zeer ernstig waren geen van alle doodelijk was. Een gebroken knie was voor 't oogenblik 't meest pijnlijk en maakte hem vooreerst ongeschikt voor den dienst.

„Henri, je moet mij helpen," fluisterde de gewonde, toen zijn vriend zich over hem nederboog. „Ik heb gewichtige tijdingen voor den keizer bij me, die ik hem nog dezen avond persoonlijk moet overhandigen. Er vertrekt een trein van een nabijzijnd station, die gewonden naar het militair hospitaal vervoert; ik was op weg er heen, toen dat verwenschte schot mij nedersloeg."

Henri dacht eenige oogenblikken na, eer hij zijn vriend antwoordde.

Hij begreep, dat het onmogelijk was zijn vriend, een groot, forsch gebouwd man, naar het hospitaal te dragen, maar de trein moest hen passeeren, niet ver van de plaats, waar zij zich bevonden, het andere einde van een veld, dat kort te voren met goudgele korenaren prijkte en nu vertrapt was en doorweekt met het bloed van menig dapper soldaat.

Indien hij zijn makker zoo ver kon dragen, zou hij den machinist een teeken kunnen geven om te stoppen. Dit plan in 't kort aan Jacques mededeelende, nam hij zijn vriend zoo voorzichtig mogelijk in zijn armen en begon zijn moeilijken tocht. Hoe zorgvuldig hij zijn zwaren last ook voortdroeg, de vele oneffenheden van den weg ontlokten pijnlijke kreten aan den lijder, die als een doode in zijn armen lag.

Meerdere malen moest hij rusten, vreezende het te zullen opgeven, maar even zoovele keeren hernieuwde hij zijn moed en spande al zijn krachten in, totdat hij eindelijk zijn doel bereikte en de rails van den spoorweg in 't gezicht kwamen. Met een zucht van verlichting, legde hij zijn vriend, die intusschen van zwakte bezwijmd was, op een bank en staarde met angstigen blik de lijn langs om den aankomenden trein af te wachten. Eindelijk meende hij in de verte een stip te zien, die ongetwijfeld de locomotief moest zijn en met ingehouden adem wachtte hij de nadering af. Het was zeker de trein; hij zag het aan den rook uit de pijp; maar wat zou er gebeurd zijn; de trein scheen niet vooruit te komen. Eenige seconden wachtte hij nog in angstige spanning; dan, vreezende, dat er iets ernstigs gebeurd zou zijn, nam hij nogmaals den gewonden in zijn armen en ging langs de lijn den trein tegemoet.

Na eenige minuten, die hem als uren voorkwamen, met zijn zwaren last voortgegaan te zijn, bereikte hij ten laatste zijn bestemming en ontdekte de oorzaak van het oponthoud.

De machinist lag dood op den grond, door een kogel in het hart getroffen, terwijl de stoker zijn rechterhand geheel miste en zijn linkerarm gekwetst was. Kort na het vertrek van den trein, was er in 't wilde op geschoten met deze ongelukkige uitkomst, zoo luidde het verhaal van den stoker. Hij had den trein doen stoppen, vreezende dat, daar hij onmachtig was, om hem alleen te besturen, er ongelukken zouden gebeuren.

„Zou je kunnen stoken," vroeg Henri, die onmiddellijk een plan gemaakt had.

„Dat zou nog wel gaan," antwoordde deze, „maar ge ziet, de machinist is dood; wie zal zijn plaats innemen?"

„Dat zal ik doen," zeide Henri, die inmiddels zijn vriend zoo voorzichtig mogelijk een gemakkelijke rustplaats had bezorgd.

Op den trein te springen en de kruk over te halen was het werk van een oogenblik, en eerst langzaam, dan al vlugger en vlugger, ging het voort door de snel vallende duisternis.

Nog een scherpe bocht, een dicht mastbosch voorbij en de trein zou zijn bestemming bereikt hebben.

Er moesten echter eens Duitschers achter de boomen verscholen zijn, gereed de nog weinige ongekwetsten neer te schieten. En toch men moest er voorbij; Henri liet de machine werken, zoo snel hij maar durfde, zoodat het ijzeren gevaarte over den weg vloog.

Hoort! de schoten knalden, toen zij het bosch genaderd waren en de kogels suisden hun om de ooren, maar de trein rende, hortende en

meest gloeienden Christenhaat predikte en bij zijn aanhangers de aloude geestdrift zocht te doen ontvlammen, welke in den tijd der Kalifen de Arabieren tot de beheerschers der wereld maakte, en „wiens kracht gelegen is in het meest verwoede fanatisme en in een algeheele ontkenning der waarde van het aardsche leven.” — „Natuurlijk — aldus besluit de *Globus* — natuurlijk is de Fransche Regeering omtrent den Europeeschen geest en de werkzaamheid van deze scholen zeer goed op de hoogte; maar zij is wel genoodzaakt ze ongehinderd te laten begaan”......

Alzoo — dáár hebben we het laatste woord der wijsheid, die aan de Europeesche beschaving, ten aanzien der volken, met welke zij buiten ons werelddeel in betrekking komt, haar plichten wil voorhouden! — „laten begaan” — al zijt ge ervan overtuigd, dat hetgeen tegen u wordt gebrouwen niet anders beteekent dan het te eenenmale ongedaan maken van hetgeen gij meer dan een halve eeuw lang hebt aangewend, om uw roeping als kultuurvolk na te komen. „Laten begaan” — al weet gij, dat van uwe toegevendheid, van uwe onthouding geen ander gevolg valt te hopen dan dat men, na korter of langer tijd, u het land uitdringt, en dat de gewesten, waar gij ten koste van eindelooze offers de zegeningen van de beschaving hebt willen brengen, terug zullen zinken in den poel van ongerechtigheid en wreedheid, waaruit gij ze hebt willen redden. „Laten begaan” — al spelt u in de geschiedenis van het verleden de toekomst voor u zelven en voor de uwen een herhaling der ellenden en jammeren, welke reeds eenmaal de zegevierende barbaarschheid over het Christelijk Europa heeft gebracht!

En dat alles waarom?

Omdat men moed mist, zichzelven te bekennen, dat alle beschaving ijdel moet wezen, waar zij niet berust op godsdienstigen grondslag! Omdat men zich te voornaam, te verlicht, te wetenschappelijk acht, om toe te geven dat de beschaving, van welker vruchten de volken van Europa, genieten, niets anders is dan de natuurlijke vrucht, dan een uitvloeisel van de goddelijke Openbaring, die tot hen kwam en hun gegeven werd in de prediking van het Christendom aan onze vaderen! Omdat men meent te moeten toegeven aan den ijdelen waan, dat het nú gelukken zal, langs een anderen weg dan den door den Schepper der natuur Zelven aangewezenen, tot het doel te komen.

IJdele verwachting! — Voor de volken zoowel als voor de individuen geldt het onfeilbare woord: „Zoekt eerst het Rijk Gods en Zijne gerechtigheid, en het overige zal u worden toegeworpen”!

Nieuwsberichten.

CURACAO.

De Gouverneur zal in plaats van op Dinsdag 14 Augustus op Donderdag 16 Augustus bezoeken afwachten.

De adjudant van den Gouverneur,

L. SCHUTTE.

Officieele berichten.

Bij gouvernements-beschikking dd. 4 Augustus 1900, No. 491, is aan den Heer MR. EDUARD I. VAN LIER, Kantonrechter-plaatsvervanger alhier, op zijn verzoek, eervol ontslag als zoodanig verleend, onder dankbetuiging voor de langdurige en vele diensten door hem in die betrekking bewezen.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 4 Augustus 1900, No. 493, is aan den Heer J. B. P. L. SEILER, Gouvernements-geneeskundige op Bonaire, eene verlofsverlenging voor den tijd van twee maanden verleend.

Havennieuws.

Verleden week Zaterdagmorgen is hier binnengevallen, komende van Colon, de engelsche kruiser *Proserpine*, kommandant JOHN LOCKE MARX.

Deze oorlogsbodem, 2195 ton metende en bemand met 218 koppen, voert 8 stukken geschut; ook bevindt zich een muziekkorps aan boord. De *Proserpine* kwam hier om steenkolen te laden en vertrok Zondagmorgen naar Santa Lucía.

* *
*

Laatstleden Zaterdag vertrok van hier met de *Merida* van de *Red D Line* via La Guaira naar Caracas de Heer Mr. A. F. VAN LEYDEN, zaakgelastigde der nederlandsche Regeering te Caracas.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Luis C. Oduber, Carolina de Lanoy, Rosa Elis, Emilio Reinhard [2], Justina Crestiant, W. Severijn, Antonio M. Martinez R. [Caracasbaai], Agnes Lodrigo [Sabana Sta. Maria], M. & J. Cardoze, Federico Wefer, Mendizabal & Cia., Anton Primet, Adela Romero, Rozalia Ders, Bernadina Olieberg, Anita Cranevel, Sofaiya Chagman, Mr. Biermans, Jacob J. Dovale, Primana Jabdrica Cappelli, Belen Sanchez, Cornelia Slag [plantage Veeris], Pet van Bock, Charles Devonges, M. H. van Oosterzee.

Niet voor verzending vatbaar: Mariano de Julio [1 brief] La Guaira, C. B. Mas (4 drukwerk) Bonaire.

Leger en Marine.

Gisterenmorgen werd door den krijgsraad een soldaat van het garnizoen alhier veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf en vijf jaren ontzegging van het recht om bij de legers der Nederlanden in dienst te treden.

— Blijkens een bij het departement van marine ontvangen bericht, is het pantserdekschip *Holland* 14 Juli van Hongkong naar Shanghai vertrokken.

Ook vertrokken uit Oost-Indië naar China, met bestemming naar Shanghai, het pantserdekschip *Koningin Wilhelmina* en het pantserschip *Piet Hein*, die met de *Holland* vereenigd zullen worden tot een divisie, onder opperbevel van den kapitein ter zee LAMIE.

Het *Dbl.* meldt, dat de *Noordbrabant* na afloop der zomeroefeningen naar West-Indië vertrekt, in plaats van de *Gelderland*, die nu voor Oost-Indië bestemd is.

Politiezaken.

In den omtrek van Montaña is ter voorkoming van wanordelijkheden, zooals daar twee weken geleden plaats hadden, een politiewacht gestationneerd.

Venezuela.

Ofschoon de vorige maand reeds de vrede in Venezuela is afgekondigd, toch zijn er velen, die zich nog niet verheugen mogen in de weldaden daarvan. Zoo bevinden zich nog velen in de gevangenissen van Venezuela, omdat hun politieke meening verschilt van die van het Bestuur, en het schijnt, dat het in Venezuela niet geoorloofd is een andere politieke meening dan die van den President te zijn toegedaan, ook al wordt voor zulk een meening geen propaganda gemaakt, noch deze ondersteund met kracht van wapenen.

In het fort San Carlos bevinden zich in hechtenis de volgende priesters: Drs. J. M. JAUREGUI, G. GÓMEZ en J. M. ZULETA. Ook te Puerto Cabello bevinden zich priesters in de gevangenis, terwijl als balling werd uitgedreven de Eerwaarde Heer Dr. F. DELGADO, kanunnik van het kathedraalkapittel te Caracas.

Het heet, dat de President van Ve- [illegible] [illegible] waarbij hij bekend maakt het bestuur over Venezuela aanvaard te hebben. Een venezolaansch blad geeft nu een antwoord op dien brief, dat door den Paus zou zijn gegeven. Wij voor ons gelooven, dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn met het authentiek verklaren van brieven, die van den H. Stoel heeten uitgegaan te zijn en door zuid-amerikaansche bladen openbaar gemaakt worden.

Colombia.

De kruiser, die thans in Frankrijk door het Colombiaansche Gouvernement is aangekocht en bestemd was voor de fransche vloot, is nog niet lang geleden te water gelaten. Deze oorlogsbodem werkt met 1500 paardekrachten, meet 1300 ton, loopt 20 knoopen en voert 21 stukken geschut. De kruiser met de kanonneerboot, die in Amerika werd aangekocht, is bestemd voor den Atlantischen Oceaan, terwijl men in onderhandeling is over een kruiser van ongeveer gelijke grootte voor den Stillen Oceaan.

BUITENLAND.

Rome.—Aan de Universiteit te Tokio zijn binnenkort drie professoren tot de katholieke Kerk overgegaan.

Ook barones d'Anethan, de echtgenoote van den Belgischen gezant aan het Japansche hof en zuster van den bekenden schrijver Rider Haggard ging tot de Kerk over.

— Nog steeds maakt het werk van de vereeniging der Kopten met de katholieke Kerk goeden voortgang. Gedurende het vorig jaar werden 3475 schismatieke Kopten in schoot der Kerk opgenomen, waaronder drie priesters die te zamen met een groot deel hunner parochianen toetraden.

Er werden 8 kerken en 5 scholen gebouwd en een seminarie geopend, dat reeds 25 studenten telt.

Frankrijk. — Volgens een Parijsch blad verdient vooral de Fransche minister van buitenlandsche zaken, de heer Delcassé, eene ernstige berisping.

Had hij van den beginne af zijne onverdeelde aandacht op het dreigende van den toestand in het Hemelsche Rijk gevestigd, dan ware men buiten kijf, op Frankrijk's initiatief, tot het treffen van meer probate maatregelen overgegaan.

Doch wat deed minister Delcassé? Hij hield de ooren gesloten, als er van een militaire actie in het verre Oosten gesproken werd en wist zelfs tweemaal in de Kamer eene interpellatie nopens China in den doofpot te stoppen. Zoodoende behoort ook Frankrijk voor een groot deel aansprakelijk te worden gesteld voor het droevige feit, dat de internationale troepen eerst op het terrein der ongeregeldheden verschenen, toen alle wegen reeds door opstandelingen bezet waren.

---

stootende, alsof hij een ieder uitdaagde zijn loop te stuiten.

Het kleine station was eindelijk bereikt en willige handen stonden gereed om de gewonden naar het hospitaal te vervoeren, waar de zusters hun de meeste zorgen zouden wijden. Henri, na eerst zijn vriend goed verpleegd te zien, haastte zich naar het kwartier, waar de keizer zijn verblijf had en verzocht een bijzondere audiëntie.

Deze werd onmiddellijk toegestaan en, in de tegenwoordigheid van zijn keizerlijken meester, verklaarde de priester in korte woorden het doel zijner komst en verzocht, dat een vertrouwbare bode onmiddellijk zou afgezonden worden, om de dépêches in ontvangst te nemen.

„Ik zal zelf gaan,” zeide de keizer, „daar uw vriend verlangt mij de papieren eigenhandig over te geven.”

„Maar gij, arme vriend, gij zijt ook gewond, riep hij uit, ziende dat Henri naar een stoel greep om zich te ondersteunen. „Leg u hier neder, terwijl ik iemand zal roepen om u te helpen.

Henri glimlachte flauw, toen de keizer hem naderde; zijn werk was voleindigd, en, eer een aardsche souverein hem ter zijde kon staan, zonk hij ter aarde, terwijl een stroom bloed zijne lippen ontvloeide.

Men nam hem voorzichtig op en bracht hem naar een naastbijzijnde rustbank, maar de Prusische kogel had goed geraakt, en de priester gaf zijn vlekkelooze ziel in de handen zijns Meesters terug.

Tot tranen toe bewogen, ontdeed de keizer zich van het Eerekruis en legde het eerbiedig op de borst van den doode.

„Deze was een der edelste menschen van geheel mijn leger,” sprak hij „en het is de eenige belooning, die ik hem geven kan. Indien Frankrijk meer helden als deze bezat, zouden wij niet in de omstandigheden zijn, waarin wij nu verkeeren.”

Zwijgend keerde hij zich om en haastte zich naar het hospitaal om de papieren te ontvangen, wier overbrenging zooveel had gekost.

Eén, ongelukkig voor heel zijn leven, veroordeeld om kreupel te blijven voor zijn verdere dagen, de ander, hij was priester, alleen en zonder aardsche banden van huis of huisgezin, maar wellicht een der grootste helden onder de zonen van Frankrijk.

En waren zij toen nog maar in genoegzame getalsterkte aangerukt. „Is dit niet schandelijk?" vraagt het Parijsche blad, „maar kan men ook iets anders van een ministerie als het onze verwachten? Nog een weinig geduld slechts en het uur der verantwoording slaat. Deze verantwoording zal droevig zijn, want de gebeurtenissen aan de oevers der Golf van Pe-tschili worden maar aldoor onrustbarender......"

Aldus hoort men, in de Fransche pers zelve, minister Delcassé een strafpredikatie toedienen.

— Ongeveer een week na den moord op koning Humbert is den 2den Augustus te Parijs een aanslag gepleegd op den Shah van Perzië. Een jonge man van ruim 24 jaar, Salhon genaamd en geboortig van Laveyron, legde met een revolver aan op den vorst, doch werd in zijn moorddadig plan verhinderd door den groot-vizier en generaal Parent, die Salhon vastgrepen en aan de politie overleverden. De Shah stond juist op het punt om naar Sèvres te vertrekken. In verband met dezen aanslag en dien op Humbert zijn in Frankrijk en Duitschland verschillende arrestaties gedaan van personen, die verdacht worden aan anarchisme.

China.—De *Wiener Zeitung* (Staatscourant) publiceert een lijst van de schepen en soldaten der verbonden mogendheden, welke reeds naar China gezonden zijn, of later nog tegen China gebruikt zullen worden.

Oostenrijk-Hongarije. Aanwezig een schip met 140 man; onderweg een schip met 400 man.

Duitschland. Aanwezig 7 schepen met een landingsdivisie van 1350 man. Onderweg 7 pantserschepen met 6 à 7000 man, en op transportschepen een divisie van 12,000 man, in het geheel dus ruim 20,000 man.

Frankrijk. Voor Taku zes schepen met 2400 man landingstroepen, onderweg 3 oorlogsschepen en een aantal transportschepen met 7230 koppen; uitgerust worden nog 2 bataljons, alles te zamen zoowat 12,000 soldaten.

Italië. Voor Taku twee kruisers en 150 man landingstroepen; onderweg twee kruisers en 2000 man. In den herfst zullen er waarschijnlijk 4000 man present zijn.

Engeland. Voor Taku 20 schepen met 6000 man, waarvan aan land 1700 man. Onderweg 10 schepen met 4000 man. Uit Indië 10,000 man met 16 kanonnen, zoodat men in het najaar op 25,000 man rekent.

Rusland. Voor Taku 7 schepen en een onderweg. Aan land 6000 man. In aantocht uit Mandsjoerije 36,000 man en met de mobilisatie van het leger in het district van den Amoer tusschen 70 en 80,000 man.

Japan. Voor Taku 7 schepen en 3 onderweg. De bemanning van het eskader bedraagt 4200 koppen, waarvan 3800 reeds aan land zijn. In aantocht een leger van 22.000 man.

Vereenigde Staten. Voor Taku 8 schepen met 1921 koppen. Daarvan aan land 350 man. Voorts onderweg 2 bataljons uit Manila, sterk 1400 man, waarbij als het noodig is, nog 6000 man uit Cuba kunnen gezonden worden.

De *Wiener Zeitung* acht deze troepenmacht ruim voldoende om in September den opstand te dempen en de orde in China te herstellen.

Hoe nu de kansen der oorlogvoerende partijen staan?

Volgens den correspondent der *Express* duchten de consuls der provincie Kiang-nan het allerergste.

Chineezen uit het binnenland vernamen reeds van de zegepraal van generaal Mah bij de poorten van Tien-Tsin, als ook van een nederlaag der Russen in den omtrek van Peking. Moet ook dat weer geweten worden aan het getalm en de tweespalt der geallieërden?

De Boxers zijn overal sterk, ook te Kanton, waar de afwezigheid van Li hen helpt. Deze is nu op weg naar Shangai om de mogendheden over te halen, vredesonderhandelingen met de Chineesche regeering te openen.

Van de berichten uit Tien-Tsin teekenen wij nog aan, dat de Boxers een zeer sterke stelling hebben ten oosten der stad, waar twaalf vèr dragende kanonnen zijn opgesteld.

Het Europeesche geschut, met uitzondering van het Britsche scheepsgeschut, draagt veel minder ver en kan den Chineezen ook niet beletten Tien-Tsin te beschieten.

Wat het wèl kan is den vijand de nadering verhinderen. Doch de Boxers breiden juist aan deze zijde hunne schansen gestadig uit. Hunne kanonnen zijn veel beter dan die, welke in den oorlog met Japan gebruikt werden, en worden ook beter dan toen bediend.

— Met het vooruitzicht dat weldra een aanzienlijke troepenmacht in de Chineesche wateren zal aankomen, hebben de daar reeds aanwezige troepen laatstleden Dinsdag de opmarsch naar Peking begonnen. Reeds vroeger waren de Japanners opgetrokken naar een dorp, dat op twee mijlen afstands van Laï-Kon gelegen is. De Chineezen lieten hen naderen tot op vijftig meter en schoten toen uit gaten, welke in de muren der hutten waren gemaakt. In korten tijd verloren de Japanners 200 man en moesten toen voor de overmacht terugtrekken.

Dat de opmarsch naar Peking zonder stoornis zal geschieden, is niet te veronderstellen. Reeds vroeger zijn de Chineezen erop bedacht geweest den loop van het kanaal naar Peking zóó te veranderen, dat de weg van Tien-Tsin naar Peking door het water onbegaanbaar kan worden gemaakt en thans bevonden zich zeven mijlen ten noorden van Tien-Tsin ongeveer 30,000 Boxers.

Toch zijn de verbonden troepen na een gevecht van negen uren reeds erin geslaagd Peitsang te bezetten, waar de Chineezen zich sterk verschanst hadden. De gezamenlijke verliezen loopen tot ongeveer 1000 man.

Transvaal.—Wanneer wij de berichten, welke de laatste mail hier aanbracht, vergelijken met die welke ons in den laatsten tijd werden overgekabeld, dan bemerken wij dat wij door de telegraaf al zeer slecht bediend zijn. Wij zullen hier getrouw weergeven, wat in de eerste helft van Juli in Zuid-Afrika gebeurd is, en de lezer gelieve daarbij wel erop te willen letten, dat deze berichten vooral genomen zijn uit Engelsche bladen.

Uit alle bijzonderheden, die nu omtrent den toestand rond Pretoria aan de Engelsche bladen worden overgeseind, blijkt, dat er feitelijk van 6 tot 12 Juli onophoudelijk is gevochten.

Op den 6en begon eene schermutseling ten Oosten van Pretoria. Gedurende den nacht van den 6en op den 7en werden van beide zijden versterkingen aangevoerd en in den ochtend van den 7en begon een verwoede veldslag, die den 8en en 9en Juli nog voortduurde. Ten slotte werden de Engelschen verslagen en 8 mijlen teruggedreven. Op 7 Juli alleen verloren zij 200 dooden. Dit liet de *Daily Express* zich overseinen uit Machadodorp. Vermoedelijk heeft het betrekking op den slag tusschen de Boeren en de divisies Hutton en Pole Carew, waaromtrent Roberts den 12n seinde, dat Hutton uit zijne stellingen was verdreven.

Na dezen slag liet Botha de Engelschen niet ongemoeid. Reeds den 11n. deed hij een aanval op drie punten tegelijk: Nitralsnek ten Westen, Derdepoort ten Noordwesten en Krugersdorp ten Zuidwesten van Pretoria. De aanvallen op de twee eerste plaatsen gelukten, doch bij Krugersdorp werden de Boeren afgeslagen. Daar zij echter ook tusschen Krugersdorp en Pretoria werden opgemerkt, werd ook de Engelsche positie in eerstgenoemde stad bijna onhoudbaar, zoodat men kan aannemen, dat Botha's aanvalsplan zoo goed als geslaagd is.

Omtrent de ligging van Derdepoort verkeert men nog eenigszins in het onzekere, doch vermoedelijk is het een dicht bij Pretoria gelegen plaatsje. De zaak zou dan nog ernstiger zijn voor de Engelschen.

Tot overmaat van ramp blijkt het, dat de toestand der Engelsche troepen in de Transvaalsche hoofdstad allerellendigst is, wanneer men althans geloof mag hechten aan een telegram van de *Daily Mail* dd. 12 Juli, meldende:

„De Engelsche troepen hebben geen schoenen meer aan hunne voeten."

Waarlijk, de Engelschen hebben wel reden tot klagen, en het is begrijpelijk, dat verschillende bladen droevig gestemd zijn over de laatste nederlagen. Indertijd werd immers voorspeld: 12 Juli is de oorlog uit. Voor eenige weken werd gezegd: morgen gevangenneming van Dewet en overmorgen overgave van Botha, onmiddellijk gevolgd door het einde van den oorlog!

Och arme! We schrijven 10 Augustus, noch Dewet noch Botha hebben zich overgegeven, en het schijnt wel of de oorlog opnieuw begint. Zoo iets is werkelijk in staat zelfs den kalmsten mensch korzelig te maken.

Dat de Engelschen al droeviger en droeviger worden gestemd, blijkt wel uit den ontmoedigden toon, dien hunne bladen aanslaan. We laten hier eenige der voornaamste aan het woord:

De *Times* merkt op, dat lord Roberts niet zegt wie de Engelsche bevelhebber bij Nitralsnek was, hetgeen het blad bedenkelijk vindt. Ook wijst het er op, dat de Engelschen zich eerst overgaven na een heelen dag vechten, en dat de versterkingen te laat kwamen, ofschoon Pretoria slechts 29 kilometers verwijderd was.

De *Times* gaat niet mede met hen, die den aanval van de Boeren bij Derdepoort eene overwinning van de Engelschen noemen; deze laatsten moesten daar ook terug, waarbij zij ernstige verliezen leden, die Roberts niet in bijzonderheden weergeeft, hetgeen de *Times* ook al een ongunstig teeken noemt.

De *Daily News* zegt:

Het leger, onder Roberts in eigen persoon, is deerlijk geklopt.

De vijand heeft eene belangrijke stelling veroverd nabij Pretoria, na onze troepen zware verliezen te hebben toegebracht, en ons twee kanonnen te hebben ontnomen.

Het plan der Boeren om Pretoria te heroveren, heeft dus een begin van uitvoering gekregen.

De militaire medewerker van de *Daily Chronicle* merkt op, dat de aanval op Derdepoort, op 9 kilometers ten noord-oosten(?) van Pretoria, het gerucht uit Boerenbron schijnt te bevestigen, dat de Engelschen in het begin der week Waterval ontruimd hebben, en dat die plaats daarop door de Boeren bezet is.

De geheele beweging van de Boeren, zegt *Chronicle*, wijst op een poging om door den linkerflank van lord Roberts heen te breken, waarschijnlijk met het doel om zijn verbindingslijn langs den spoorweg naar de Vaal te treffen. Terzelfder tijd had het commando van Christiaan Botha den spoorweg bestookt in Buller's rug, te Greylingstad, Standerton en Paardekop, en groote schade aangericht.

De nederlaag te Nitralsnek is op zich zelf niet ernstig, maar zij zal de bevrediging van het land vertragen, en veel vergen van lord Roberts hulpmiddelen, op een oogenblik, dat hij zulk een groot gedeelte van zijn slagvaardige strijdmacht naar het zuiden en het oosten heeft gezonden, voor de krijgsverrichtingen tegen Dewet.

De *Star*, herinnerend aan de geruchten eener ongeneeslijke kwaal, waaraan Roberts zou lijden, en over een ernstig geschil dat hij met Kitchener zou hebben, roept uit: Welk een droevige chaos en welke flaters, zoowel politiek als militair!

Het blad betoogt, dat Engeland ten spoedigste een eervollen vrede behoort te sluiten in Zuid-Afrika, teneinde 50,000 man naar China te kunnen zenden, want het is duidelijk, dat zelfs de tegenwoordige legergrootte nog niet toereikend is om de Boeren ten onder te brengen.

De *Morning Leader* meldt, dat lord Roberts ernstig ziek is. De generaal lijdt aan ingewandsziekte.

Vandaar ook de plotselinge reis van lady Roberts naar Pretoria en de vertraging van den algemeenen opmarsch.

Ook wordt door het blad te kennen gegeven, dat Roberts en Kitchener oneenigheid hebben en de laatste alleen door Salisbury's invloed nog wordt gehandhaafd.

Vele bladen duchten het ergste voor het kleine Engelsche garnizoen te Rustenburg, welks verbinding met Pretoria werd afgesneden, en wij zien in de telegraphische berichten van deze week, dat die vrees niet ongegrond was.

De Boeren vatten alles kalm op, zoowel hun overwinningen als hunne nederlagen.

Toch zetten de Engelschen, ofschoon langzaam, hun tocht naar het oosten voort en de Boeren trekken daarom op Lijdenburg terug. Dat deze tactiek niet aan Roberts bevalt, blijkt wel uit zijn woord: Ik kan de Boeren niet volgen tot het midden van Afrika; indien zij zich in de bergen willen opsluiten, kan ik het hun niet beletten. De Boeren ont-

wijken dan ook zooveel mogelijk een geregelden veldslag, doch zoeken den vijand voortdurend afbreuk te doen. Vandaar dat Botha in Transvaal en Dewet in den Vrijstaat den Engelschen telkens verliezen toebrengen. Wel berichten de Engelschen dan: de overwinning was aan het einde aan ons, maar zij kunnen niet ontkennen, dat zij overwonnen ten koste van vele offers. Zóó was het vooral in de laatste dagen van Juli, dat Dewet een trein met mondvoorraad bemachtigde en tevens ongeveer 200 soldaten krijgsgevangen maakte. Buller en Rundle zijn bijna tot werkeloosheid veroordeeld en, zooals de *Daily Express* mededeelt, had den 4n. dezer maand te Rustenburg ten westen van Pretoria een treffen plaats, waarbij Baden Powell gewond werd en de Boeren eenige krijgsgevangenen maakten, alsmede 324 wagens bemachtigden. Later verlieten de troepen van Baden Powell onder generaal Hamilton het stadje Rustenburg. Verder namen de Boeren bij Elandsrivier ten oosten van Pretoria aan den spoorweg gelegen, de troepen onder kolonel Hoar gevangen en eveneens de voorhoede van Buller bij Paardenkop in het zuiden van Transvaal op de grens van Natal.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAZAO.

1900.	Philad.	Marcb.	Caracas	Hildur.	Philad.	Marcb.
Vertrekt van NEW-YORK	Juli 28	Aug. 4	Aug. 11	Aug. 18	Aug. 25	Sept. 1
Doet SAN JUAN aan	Aug. 2		16		30	
„ PONCE „	3		17		31	
Komt aan te LA GUAIRA	5	12	19		Sept. 2	9
Vertrekt van „	8	12	22		5	9
Komt aan te PTO. CABELLO	9		23		6	
Vertrekt van „	10		24		7	
Komt aan te CURAZAO	11	13	25	27	8	10
Vertrekt van „	11	20	25	Sept. 3	8	17
Doet LA GUAIRA aan	12		26		9	
„ PONCE „	14		28		11	
„ SAN JUAN „	15		29		12	
Komt aan te NEW-YORK	20	28	Sept. 3	11	17	25

Dienst tusschen La Guaira, Maracaibo en Curazao.

	Merida	Hildur	Merida	Marcb.	Merida	Marcb.
Vertrekt van LA GUAIRA	Aug. 5	Aug. 12	Aug. 19		Sept. 2	Sept. 9
Komt aan te CURAZAO	6	13	20		3	10
Vertrekt van „	6	13	20	Aug. 27	3	10
Komt aan te MARACAIBO	7	14	21	28	4	11
Vertrekt van „	9	19	23	Sept. 2	6	16
Komt aan te CURAZAO	10	20	24	3	7	17